DİPLOMASİ ZİRVESİ — DIPLOMACY SUMMIT

DZ101 / DİPLOMASİ AKADEMİSİ

Bir fikirden ortak karar deneyimine

Projenin hikâyesi, aktörler ve simülasyonun uçtan uca işleyişi. Kaynak temelli ortak eğitim ve uygulama kitabı.

Gerçek bir öğrenme ortamı: harita başında ortak çalışma. Proje fotoğraf arşivi.

Oku. Karar ver. Üret. Kanıtla.

OKUMA ROTASI

Bu yayını nasıl kullanmalı?

Bu bir ezber metni değil; görev yaparken geri dönülecek bir çalışma kitabıdır. Önce kavramı anlayın, ardından açıklamalı örneği çözün, son olarak kendi ürününüzü hazırlayın. Örnek cevap tek doğru diplomatik tercih değil; kanıtlanabilir bir akıl yürütme örneğidir.

Bölüm / öğrenme birimi	Çalışırken aranacak cevap
1-4 / Hikâye ve amaç	Bu proje neden doğdu; bugün hangi modelle ilerliyor?
5-8 / Temsil ve bilgi	Bir aktör adına nasıl düşünür, neye dayanarak konuşurum?
9-13 / Oyun döngüsü	Oturum, görüşme, belge ve haber birbirini nasıl etkiler?
14-16 / Çalışma ortamı	Mekân, platform ve hazırlık akışında doğru yere nasıl giderim?
17-20 / Uygulama	Değişen bilgi karşısında gerekçeli ve uygulanabilir karar üretebilir miyim?
21-24 / Yeterlik ve çözümleme	Neyi öğrendim; kanıtım ne; bir sonraki uygulamada neyi değiştireceğim?

ÇALIŞMA YÖNTEMİ

Altını çizmekle yetinmeyin. Her bölümün sonunda bir karar, kayıt, matris veya gerekçeli açıklama üretin. Başarınızı metni hatırlamakla değil, yeni bir durumda işletebilmekle sınayın.

Belge durumu: pilot eğitim taslağı. Dönemsel senaryo, onaylı uygulama kuralları ve teknik prova sonuçları bu yayından önce gelir. Kaynakta bulunan taslak usuller bağlayıcı düzenleme olarak sunulmamıştır.

ÖĞRENME SÖZLEŞMESİ

Ders bittiğinde ne yapabileceksiniz?

• 2015 ilk deneyimini, 2018 bağımsız proje uygulamasını ve 2026 danışmanlık dönemini doğru ayırarak projenin eğitim amacını anlatmak.

• Ülke, kuruluş, medya ve uygulayıcı yönetimin farklı görevlerini; rol yetkisi ile kişisel kanaati birbirine karıştırmadan açıklamak.

• Bir olay hakkında olgu, iddia, yorum ve belirsizliği ayırıp kaynak tarihi ve senaryo bilgi sınırını kaydetmek.

• Bir pozisyonu çıkar, kapasite, kısıt ve anlaşmama alternatifi üzerinden en az iki seçenekle değerlendirmek.

• Oturumdan görüşmeye, taslaktan onaya ve kamu açıklamasından uygulama takibine uzanan bir karar dosyası üretmek.

• Fizikî veya çevrim içi çalışma ortamında yetkili kanalı seçmek; güvenlik, erişim ve gerçek acil durumu oyun içi olaydan ayırmak.

SÜRE VE ÖN KOŞUL

Önerilen çalışma: 90 dakika bireysel okuma + 60 dakika takım atölyesi + 20 dakika çözümleme. Uluslararası ilişkilerde uzmanlık gerektirmez; kaynak kontrolü, rol sınırları ve ortak çalışma disiplini gerektirir.

ÖĞRENME BİRİMİ 01

Kürsüye on iki dakika kala

ANA SORU

Aynı olay için üç kişi sizden cevap bekliyor. İlk neyi doğrularsınız?

Kurgusal açılış sahnesi: Bir heyet odasındasınız. Haber masası, liman kesintisi hakkında açıklama istiyor. Dışişleri görevlisi karşı heyetle acil görüşmek istiyor. Hukuk müşaviri ise dolaşan anlaşma taslağının henüz başkan tarafından onaylanmadığını söylüyor. On iki dakika sonra genel oturum başlıyor. Ortada konuşulacak çok şey vardır; fakat hangi bilginin doğrulandığı, kimin karar verebildiği ve hangi işin önce tamamlanması gerektiği henüz belli değildir.

Durun ve ilk kararınızı yazın: Bu üç talep arasından önce hangisini ele alır, kimden hangi kanıtı isterdiniz? Cevabınızı saklayın; bölümün sonunda önerilen yaklaşım ile karşılaştırın. Bu sahne projenin neden bir konuşma yarışması olmadığını gösterir. Etkileyici bir cümle, kaynaksızsa yanıltabilir; güçlü bir fikir, yetkisizse heyeti bağlamaz; yararlı bir toplantı, programla çakışıyorsa yapılamaz. Diplomasi burada bilgi, irade, zaman ve sorumluluğu aynı dosyada birleştirme işidir.

Başlangıçta bütün sorunları çözmeye çalışmayın. Önce olayın resmî senaryo kaynağını, taslağın durumunu ve oturum öncesinde kimden hangi yetkiyi almanız gerektiğini belirleyin. Sonra işleri bölüştürün: analist bilgiyi doğrulasın, hukuk metni işaretlesin, özel kalem zamanı ve muhatabı teyit etsin, sözcü onaylı açıklamanın sınırını hazırlasın. Başkan bu girdilere dayanarak tercih yapabilsin. Tek kişinin her şeyi yapması değil, farklı işlerin birbirini tamamlaması öğrenilecek beceridir.

ŞİMDİ SİZ

Üç sütun açın: Bildiğim / Henüz bilmediğim / Yetkili kişiden teyit etmem gereken. Sahnedeki her sorunu bir sütuna yerleştirin. İlk beş dakikanız için üç işlem ve her işlemin sorumlusunu yazın.

ÖĞRENME BİRİMİ 02

Hikâyenin başlangıcı: deneyimden tasarıma

13 Mayıs 2015'te Mehmet Ali AKKUŞ ve arkadaşları, Akademik Dayanışma Topluluğu ile İsmail Erkam SULA'nın yürüttüğü Ermeni Meselesi konulu simülasyonda ilk deneyimlerini yaşadı. Buradaki değer, bilgiyi yalnız dinlemek yerine bir temsil görevi içinde kullanabilmekti. SULA'nın katkısı bu ilk uygulamanın yürütülmesi ve katılımcılara verdiği destek olarak anlatılmalıdır. Sonraki bağımsız proje çalışması ayrı bir gelişimdir. [1]

2017'de hazırlanan proje taslağı, tek bir etkinliği tekrar etmekten daha fazlasını hedefleyen bir çalışma çevresine dönüştü. 25 Nisan 2018'de Suriye Meselesi temalı I. Diplomasi Simülasyonu gerçekleştirildi. Kurucu Mehmet Ali AKKUŞ ve çalışma arkadaşlarının geliştirdiği modelde, katılımcının bir mesele hakkında söz söylemesi kadar, ekip içinde hazırlanması ve aldığı kararın sonuçlarıyla karşılaşması önem kazandı. [1]

Bu ayrım eğitim açısından belirleyicidir: 2015 ilk karşılaşmayı, 2018 bağımsız proje uygulamasını işaretler. Bir projenin başlangıcını yalnız tarih ve isim listesine indirgemek yerine şu soruyu sorun: Hangi öğrenme ihtiyacı, hangi organizasyon aracını doğurdu? Rol paylaşımı bilgi yükünü bölüştürdü; görüşme usulleri zamanı ortaklaştırdı; kayıtlar sözün izini korudu; medya kararın kamu boyutunu görünür kıldı. Projenin hikâyesi, bu işlevlerin müşterek emekle geliştirilmesinin hikâyesidir.

Arşiv fotoğrafı, 2015: sınıf içinde ilk simülasyon deneyimi. İlk deneyim ile bağımsız proje uygulaması aynı tarih değildir.

ŞİMDİ SİZ

Projenin başlangıcını bir arkadaşınıza üç cümleyle anlatın. İlk deneyim, kurucu emek ve öğrenme amacı bu üç cümlede ayrı ayrı görünmeli.

ÖĞRENME BİRİMİ 03

Model, yeni ihtiyaçlarla gelişti

6 Aralık 2018'deki II. uygulama, enerji ve Doğu Akdeniz gündemini yazılı görüşme usulleriyle birleştirdi. 12 Aralık 2019'daki III. uygulamada takım ofisleri, oturumlar ve canlı haber merkezleri aynı oyun dünyasına yerleşti. Bu gelişmeler yalnız ölçeğin büyümesi değildir: görüşmenin, belgenin ve kamu mesajının birbirinden kopuk yürütülemeyeceği daha görünür hâle gelmiştir. [1, 3]

Pandemi döneminin çevrim içi dönüşümü, fizikî mekânda çözülen koordinasyon işlerini dijital kanallara taşıdı. 19-21 Mart 2021'de IV. Diplomasi Zirvesi çevrim içi yapıldı. V. Zirve için 11-12 Mart 2023 planlanmıştı; 6 Şubat depremleri sonrasında program ertelendi. Bu dönem tamamlanmış bir zirve gibi sunulmamalıdır. Gerçek hayatın güvenliği ve ihtiyaçları, oyunun hedeflerinden önce gelir. [1]

9-10 Mart 2024'te VI. Zirve, çevrim içi hazırlıkla fizikî uygulamayı birleştirdi. Mekân değişikliğinin program, ulaşım ve görev zincirini etkilemesi, koordinasyonun neden ayrı bir yeterlik olduğunu gösterdi. 13 Mayıs 2024'teki istişare çalıştayı ise deneyimi raporlarla yeniden düşünme çabasıydı. Sonuçta tasarımın gelişmesi yalnız iyi geçen anları kutlamakla değil, sorunları kanıta dayanarak incelemekle mümkün oldu. [1]

2018-2019	**Yazılı usul ve medya**	Randevu, takım ofisi, belge ve haber birlikte düşünülüyor.
2021	**Çevrim içi uygulama**	Aynı öğrenme amacı, farklı iletişim ve erişim araçları.
2023	**Erteleme**	Gerçek acil durum, program hedefinin önünde.
2024	**Hibrit hazırlık ve çözümleme**	Uygulama deneyimi, sonraki tasarım için bilgiye dönüşüyor.

Şema 1. Tarihler bir başarı çizelgesi değil, modelin karşılaştığı ihtiyaçları okuma anahtarıdır.

ÖĞRENME BİRİMİ 04

Bugünkü çerçeve: birikimi paylaşmak

1 Ekim 2026 tarihli Bilgilendirme Beyanatı, kurucu ekibin doğrudan yeni simülasyon ve zirve organizasyonları yürütmek yerine birikimini danışmanlıkla paylaşacağını açıklar. Talep eden kişiler, öğrenci toplulukları ve kurumlarla hazırlık, eğitim, rol dağılımı ve işleyiş gibi alanlarda çalışma kapsamı karşılıklı belirlenir. Dijital platform da uygun uygulamalara gerekli koşullar ve mutabakat doğrultusunda ücretsiz açılabilir. Bu, otomatik veya koşulsuz bir kullanım hakkı değildir. [2]

Yeni uygulamanın sorumlusu, o uygulamayı düzenleyen ekiptir. Katılımcı hangi programda olduğunu, yetkili uygulayıcı yönetimi, dönem kurallarını, gerçek destek kanallarını ve platform kullanım kapsamını başta bilmelidir. Bu eğitim kitabı yeni bir zirve ilanı değildir; bir yöntemin başka bir uygulamada güvenli ve tutarlı biçimde kullanılmasına destek veren pilot metindir.

Tarihsel belgeler bu modelin geçmişini açıklar; bugünün bütün kurallarını belirlemez. 2026 katılımcı ve yönetim rehberleri kaynak katalogda taslak olarak işaretlenmiştir. Bir ders metni, taslak rehberi kendi başına yürürlüğe sokamaz. Dönemin onaylı programı ve görev kartı ile tarihsel örneği ayırmak, profesyonel çalışmanın ilk adımıdır. Belirsiz bir usulle karşılaşırsanız yorumunuzu kesin kural diye duyurmak yerine yetkili uygulayıcıya yazılı teyit isteyin. [4]

Kaynak türü	Öğrenci açısından anlamı
Güncel kamu açıklaması	Projenin yeni dönem sorumluluk ve destek çerçevesi.
Onaylı dönem ilanı	Bu uygulamanın takvimi, görevleri ve yürütme usulü.
Taslak / tarihsel metin	Bilgilendirici kaynak; güncel bağlayıcılığı ayrıca teyit gerekir.
Eğitim vakası	Beceri provası; gerçek ülke politikası veya güncel karar değildir.

ŞİMDİ SİZ

Katıldığınız uygulama için organizatör, resmî duyuru kanalı ve yürürlükteki dönem kuralının adını tek sayfalık giriş fişine yazın. Teyit edilmeyen alanı boş bırakın; tahmin etmeyin.

ÖĞRENME BİRİMİ 05

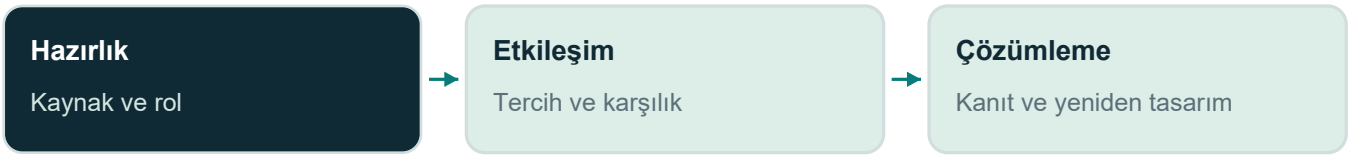
Simülasyon neyi öğretir, neyi kanıtlamaz?

Bir simülasyon gerçekliğin bütün ayrıntılarını kopyalamaz. Bazı ilişkileri seçer: aktörlerin farklı hedefleri vardır; kaynakları sınırlıdır; karar yetkileri bölünmüştür; diğer aktörlerin tepkisi sonucu değiştirir. Öğrenci bu ilişkiler içinde tercih yapar. Böylece 'ne düşünüyorum?' sorusu, 'bu aktör bu şartlarda ne yapabilir ve neden?' sorusuna dönüşür.

Asal ve Blake'in simülasyon tasarım yaklaşımı, konusal bilgi öğretmek ile bir süreci uygulatmanın hedeflerini ayırmaya yardım eder. Bu ders ikisini bağlar: tarih ve temel kavramları öğrenirken, kaynak kontrolü ve karar kaydı gibi işlemleri de yaparsınız. Kurgusal bir vaka, müzakere mekanizmasını öğretebilir; fakat tek başına gerçek bir ülkenin güncel politikasını öğretmez. O politika için ayrıca tarihli ve konuya uygun kaynak araştırması gerekir. [5]

Oyunda büyük bir anlaşma imzalamak, gerçek dünyada aynı anlaşmanın mümkün olduğunu göstermez. Stratejik Etki Motoru'nda yüksek bir değer almak da siyasî doğruluk veya kesin tahmin anlamına gelmez. Modeller varsayımlar altında çalışır; gerçek dünya kurumları, zaman ölçeği, bilgi ve davranış çeşitliliği daha geniştir. İyi öğrenme, modelin hangi ilişkiyi görünür kıldığını ve hangi ayrıntıyı dışarıda bıraktığını söyleyebilmektir.

Başarıyı bu yüzden yalnız görünürlükle ölçmeyin. Bir hukuk kontrolü hatalı taahhüdü durdurmuşsa, bir özel kalem kritik çakışmayı önlemişse, bir muhabir yanlış iddiayı yayımlamamışsa değerli bir performans vardır. Anlaşma yapılamaması da gerekçeli biçimde açıklanabiliyorsa öğretici bir sonuç olabilir.

Şema 2. Oyun sırasında deneyim oluşur; çözümlemede bu deneyim açıklanabilir öğrenmeye dönüşür.

ŞİMDİ SİZ

Bir simülasyon sonucundan gerçek dünyaya doğrudan taşınamayacak iki iddia yazın. Her birinde hangi varsayımın eksik olduğunu açıklayın.

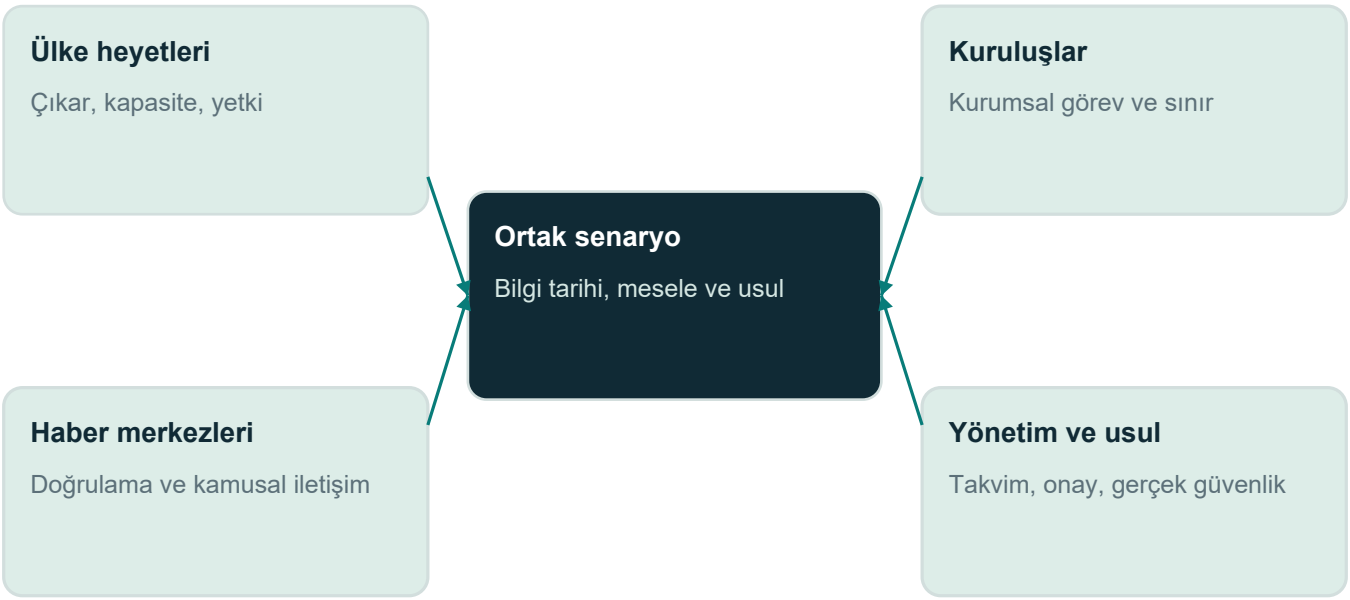
ÖĞRENME BİRİMİ 06

Aynı dünya, farklı aktörler

Ülke heyeti ulusal çıkar, kapasite ve yetki sınırları içinde hareket eder. Uluslararası veya ulus-üstü kuruluş ekibi, kendisine tanınan kurumsal görev ve karar usulüne dayanır; her kuruluş devlet gibi egemen yetki kullanmaz. Haber merkezi kararları izler, soru sorar ve doğrulanmış kamusal bilgiyi görünür kılar; heyetin siyasî kararını veya salon onayını vermez. Dönemde tanımlanan başka küresel aktörler de kendi görev kartlarının imkân ve kısıtlarıyla oyuna katılır.

Dönemde bir liman işletmesi veya konsorsiyum küresel aktör olarak tanımlanmışsa işletme kapasitesi, sözleşme ve kaynak sınırlarıyla teklif üretebilir; kendi başına bir devlet adına siyasî taahhüt veremez. Uygulayıcı yönetim ise bu aktörlerle aynı türden oyun tarafı değildir: takvim, erişim, gerçek güvenlik ve teknik destek onun sorumluluk alanıdır. Oyun içi kurulun senaryo yorumu yapması, gerçek güvenlik sorununu oyun tartışmasına çevirmemelidir. Hangi kurulun neye karar verebildiği dönem ilanından öğrenilir.

Ülke heyetinde de herkes aynı işi yapmaz. Başkan siyasî bütünlüğü ve nihai yetkiyi; Bakanlık görevlileri alan bilgisini; hukuk müşaviri metin ve usul tutarlılığını; sözcü onaylı kamu mesajını; özel kalem zaman, kayıt ve devir zincirini taşır. Kadro sayısı dönemlere göre değişmiştir. Bu kitap sabit sekiz veya on kişilik takım dayatmaz; görevlerin açık sahipliği ve aralarındaki bağımlılığı öğretir. [3, 4]

Şema 3. Ortak senaryo, aktörleri bağlar; ortak senaryo onların yetkilerini eşitlemez. Oklar etkileşimdir, hiyerarşi değildir.

ŞİMDİ SİZ

Liman kesintisi örneğinde bir heyet, bir kuruluş, bir haber merkezi ve yönetim için yapılabilecek bir iş yazın. Her birine ayrıca yapamayacağı bir işlem ekleyin.

ÖĞRENME BİRİMİ 07

Rolünüzün cümlesi sizin kanaatiniz değildir

Bir temsil görevi, kişisel görüşünüzü ortadan kaldırmaz; onu rolün kaynaklı tutumundan ayırmanızı ister. 'Ben bu politikayı doğru buluyorum' bir kişisel değerlendirmedir. 'Temsil ettiğimiz aktör, şu tarihli resmî belgede bu yaklaşımı savunuyor' ise kaynaklı rol açıklamasıdır. Bunlar aynı cümle değildir. Oyun sonrası etik değerlendirmede kendi kanaatinizi tartışabilirsiniz; oyun sırasında aktörün tutumunu uyduramazsınız.

Araştırmaya tek bir konuşma metnini kopyalayarak başlamayın. Önce aktörün karar yapısını ve meseleye ilişkin yetkisini belirleyin; sonra konuya uygun politika belgelerini inceleyin; diğer aktörlerin kaygılarını ve karşılaştırılabilir verileri ekleyin. UN delege hazırlık rehberi bu araştırma ayrımlarının önemini vurgular. Resmî kaynak da zamanından, kapsamından ve bağlamından koparıldığında yanlış kullanılabilir. [6]

Kaynak fişinde iddia, belgeyi yayımlayan, tarih, ilgili bölüm ve sizin çıkarımınız ayrı bulunmalıdır. Kaynak bir kapasiteyi gösteriyorsa bundan otomatik niyet çıkarmayın. Bir ülkenin teknik imkânı olması, o imkânı kullanmaya karar verdiğini kanıtlamaz. Bir aktörün geçmişte başka bir konuda verdiği destek, bu senaryoda koşulsuz destek vereceğini göstermez. Bilinmeyeni açıkça yazmak zayıflık değil, güvenilirliğin parçasıdır.

Cümle	Tür / doğru kullanım
Kesinti 09.00'da başladı.	Senaryo bülteni doğruluyorsa olay olgusu.
Kesintiyi Lydora planladı.	Kanıtı yoksa taraf iddiası; gerçek gibi sunulmaz.
Ortak gözlem güveni artırabilir.	Analiz / öneri; sonucu garanti etmez.
Aktörümüz ortak rapor isteyecek.	Yetkili heyet kararı varsa oyun içi pozisyon.

ŞİMDİ SİZ

Seçtiğiniz bir aktör hakkında 80 kelimelik not hazırlayın. Notta bir kaynaklı olgu, bir kaynaklı politika, bir belirsizlik ve bir öneri ayrı etiketlensin.

ÖĞRENME BİRİMİ 08

Bilgi tarihi: üç farklı gerçeklik katmanı

Simülasyonun bilgi tarihi veya dondurma tarihi, oyuncuların hangi gerçek dünya verisini başlangıç kabul edeceğini belirler. Dönemin senaryosu bu sınırı açıkça ilan etmelidir. Sonradan gerçek dünyada yaşanan bir gelişme, yönetim senaryoya almadıkça otomatik oyun olgusu olmaz. Bu sınır, herkesin aynı bilgi evreninde çalışabilmesi içindir. [4]

Üç katmanı ayırın: Tarihli gerçek dünya kaynakları araştırma tabanıdır. Yetkili senaryo bülteni oyunun gelişmesini belirler. Model veya oyuncu analizi ise bu verilere ilişkin yorumdur. Bir modelin 'risk yükseldi' demesi, yeni bir resmî olay yaşandığını kanıtlamaz. Haber merkezinin yayımladığı iddia da kaynağına göre değerlendirilir; görünürlüğü ona kendiliğinden resmî statü kazandırmaz.

Çelişen iki bilgi geldiğinde daha çarpıcı olanı seçmeyin. Kaynak kim, ne zaman yayımlandı, hangi konuda yetkili, bağımsız doğrulama var mı ve oyun katmanına nasıl giriyor sorularını sorun. Gerekirse 'bu iddia henüz doğrulanmadı' deyin; yeni bilgi gelene kadar geri dönüşü zor bir karar vermeyin. Beklemek de bir karar olabilir, fakat neyin beklendiği ve hangi saatte yeniden değerlendirileceği yazılmalıdır.

Yapay zekâdan alınmış akıcı bir metin bu sürecin yerine geçmez. Özellikle tarih, belge adı, alıntı ve kaynak bağlantısı insan kontrolü gerektirir. Kaynak gösterilmiş olması, o kaynağın gerçekten iddiayı desteklediği anlamına gelmez.

Katman	Yetki ve kullanım
Gerçek dünya bilgisi	Dönemin bilgi tarihi içinde araştırma tabanı; kaynağı kaydet.
Resmî oyun bülteni	Yetkili senaryo güncellemesi; sürüm ve zamanı teyit et.
Oyuncu / model yorumu	Karar için değerlendirme; olgu veya garanti diye sunma.

ŞİMDİ SİZ

Bir haber başlığı, bir resmî veri ve bir senaryo bülteni için bilgi fişi yazın. Her birinde hangi kararı destekleyebildiğini ve destekleyemediğini belirtin.

ÖĞRENME BİRİMİ 09

Pozisyondan çıkara, çıkardan seçeneğe

Pozisyon, masada istediğiniz sonuçtur; çıkar, bu sonucun neden önemli olduğunu açıklar. Kurgusal Arven heyeti 'denetim olmayacak' derken gecikme ve egemenlik görünümünden kaygılanabilir. Lydora 'bağımsız kontrol olacak' derken yardımın yerine ulaştığını kanıtlamak isteyebilir. Pozisyonlar çatışırken alttaki kaygılar farklı araçlarla kısmen karşılanabilir. Fakat karşı tarafın çıkarını tahmin etmek yeterli değildir: açık sorularla teyit etmek gerekir.

UN müzakere rehberi, bir paketin anlaşmama durumuna göre değerlendirilmesini ve ortak çıkar alanlarının aranmasını önerir. Bu kitapta bunun uygulaması şudur: iki anlaşma seçeneğinin yanı sıra anlaşma yapılmazsa ne olacağını yazın. Kapasitesi olmayan bir alternatifi pazarlık gücü diye göstermeyin. Her taviz iyi değildir; her anlaşmazlık da başarısızlık değildir. [7]

Örneğin Arven, sınırlı süreli ortak gözlemi kabul edip bireysel sevkiyat ayrıntısını paylaşmayabilir. Lydora, gecikmeyi sınırlayan toplu raporu kabul edebilir. Bu paket kaygıları dengelemeye adaydır; iki tarafın onayı, gözlem kapasitesi ve izleme yöntemi ayrıca gerekir. Bir konudaki tavizi başka konuda karşılıkla birleştirmek, hesap vermeyi zorlaştırmamalıdır. Paket açık yazılmazsa taraflar farklı anlaşmalar imzaladıklarını sanabilir.

Soru	Aranacak somut cevap
Neyi istiyoruz?	Pozisyon / tercih edilen sonuç.
Neden istiyoruz?	Çıkar ve altında yatan kaygı.
Neyi değiştiremeyiz?	Yetki, kaynak ve onay sınırı.
Olmazsa ne yaparız?	Uygulanabilir anlaşmama alternatifi.
Nasıl anlayacağız?	Başarı ve izleme ölçütü.

ŞİMDİ SİZ

Kendi ilk pozisyonunuzdan vazgeçmeden önce iki alternatif paket yazın. Her pakette karşı tarafın hangi kaygısını karşıladığınızı ve kendi hangi sınırınızı koruduğunuzu gösterin.

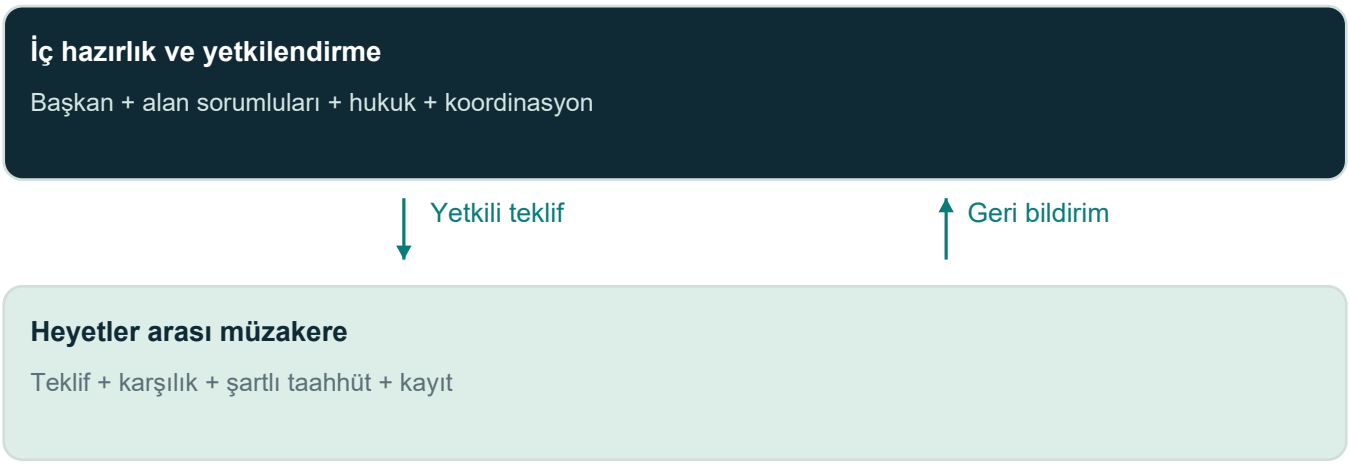
ÖĞRENME BİRİMİ 10

İki masa: dış müzakere, iç kabul

Karşı heyetle bir cümlede uzlaşmanız, kendi heyetinizin o cümleyi kabul edeceği anlamına gelmez. Putnam'ın iki düzeyli oyun yaklaşımı, uluslararası pazarlık ile anlaşmanın içeride kabulü arasındaki bağlantıyı açıklayan bir kavramsal mercek sunar. Burada bunu heyet iş akışına bir analoji olarak kullanıyoruz; heyet içi istişare gerçek bir devletin bütün siyasal kurumlarının eşdeğeri değildir. [8]

Dışarıdaki müzakereci bir öneriyi 'nihai kabul' değil 'iç onaya sunulacak taslak' olarak kaydedebilir. İçeride Bakanlık görevlisi kaynak ihtiyacını, hukuk müşaviri yetki ve metin sorununu, analist riski, sözcü kamu mesajını değerlendirir. Başkan bu girdilerle onaylayabileceği sınırı belirler. Özel kalem iç görüşme için zaman açar ve son sürümü ilgili kişilere ulaştırır. Böylece müzakere, temsilcinin kişisel inisiyatifine sıkışmaz.

İç onay, dışarıya verilen sözü keyfî biçimde bozmanın bahanesi değildir. Yetki sınırını başta söylemek, geçici uzlaşmayı doğru etiketlemek ve yeniden görüşme saatini belirtmek güveni korur. Dışarıdan gelen yeni bilgi içerideki kabul alanını değiştirebilir; içerideki kaynak sınırı da dış paketi daraltabilir. Bu iki yönlü akışı izlemeden yapılan hızlı anlaşma, daha sonra uygulanamayan bir metne dönüşebilir.

Şema 4. Dışarıdaki taslak ile içeride onaylanabilir karar birbirini etkiler. Bu şema bir öğretim analojisidir, gerçek devlet onay sisteminin tam modeli değildir.

ŞİMDİ SİZ

'Bu maddeyi heyet içi onaya sunmak üzere kaydediyoruz' cümlesini; hangi madde, kimin onayı ve ne zamana kadar dönüş yapılacağı açık olacak şekilde yeniden yazın.

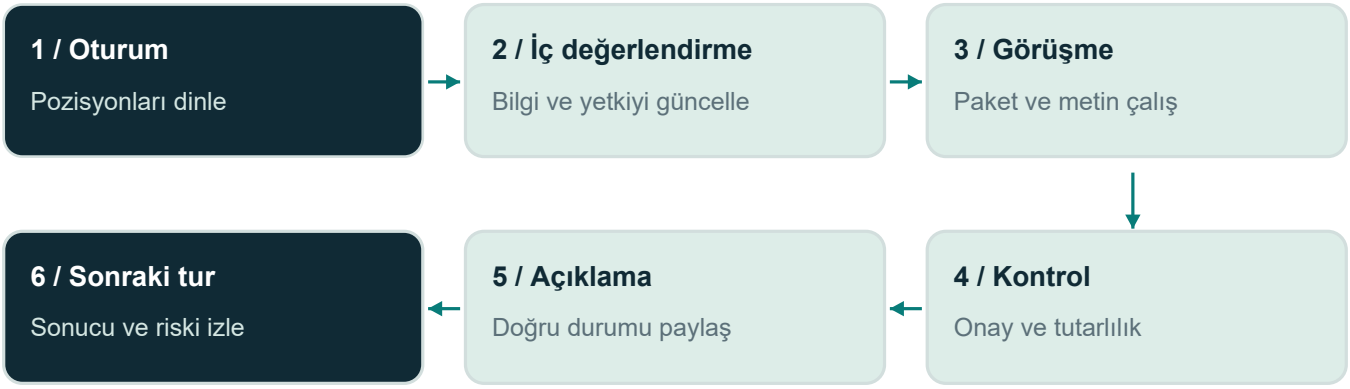
ÖĞRENME BİRİMİ 11

Oyunun ritmi: oturum ve diplomasi arası

Genel oturum, aktörlerin pozisyonlarını görünür kıldığı ve ortak gündemin konuşulduğu alandır. Başkanlığın söz alma yöntemi, süre işaretleri ve belge sunma kanalı önceden öğrenilmelidir. Konuşma yalnız durum anlatımı olmamalı: mesele, dayanak, öneri ve muhataptan beklenen cevap anlaşılır olmalıdır. Süreler dönem programından gelir; eski bir zirvenin konuşma süresi bu uygulamaya kendiliğinden taşınmaz. [3, 4]

Diplomasi arası ise boş zaman değil, ortak program içindeki çalışma penceresidir. Heyet içeride bilgi ve yetkiyi günceller; özel kalem görüşmeyi planlar; müzakereci paket arar; hukuk metni geliştirir; sözcü yetkili açıklamayı hazırlar. Bu işler sınırlı zaman içinde yürür. Takım 'herkes bir şeyler yapıyor' görüntüsünü değil, kimin hangi çıktıyı hangi saate kadar teslim edeceğini kurmalıdır.

Her tur sonunda beş dakikalık iç kontrol yapın: Ne öğrendik? Hedefimiz değişti mi? Hangi söz taslak, hangisi onaylı? Hangi kamu mesajı güvenli? Sonraki oturum için ne hazır? Bu kısa yansıtma, önceki turdaki çelişkilerin sonraki konuşmaya taşınmasını önler. Daha çok toplantı yapmak yerine doğru toplantıdan net bir çıktı almak tercih edilir.

Şema 5. Turlar arasında yeni bilgi geri beslenir. Oklar bütün işlerin tek bir kişi tarafından yapılacağını söylemez.

ŞİMDİ SİZ

45 dakikalık kurgusal diplomasi arası için görev planı kurun. İç istişare, görüşme, metin kontrolü ve oturuma dönüş için ayrılan süre toplamı 45 dakikayı aşmasın.

ÖĞRENME BİRİMİ 12

Söz ne zaman kayıtlı sonuca dönüşür?

'İş birliği yapabiliriz' bir imkân ifadesidir. 'Şu maddeyi iç onaya sunacağız' bir sonraki işlemdir. 'Son metin taraflarca onaylandı' ise kanıtlanabilir bir durum bildirimi olmalıdır. Nezaket, sessizlik, taslak paylaşımı veya görüşmeye katılma kendiliğinden kabul değildir. Her aşamada durum ve sorumlu açık yazılmalıdır.

Bir belge dosyasının yolculuğu genellikle taslak oluşturma, karşı tarafın değişikliği, hukuk ve siyasî kontrol, yetkili imza, gerekiyorsa dönemsel kayıt/onay ve uygulama takibi içerir. Belgenin türü de önemlidir: ortak basın açıklamasıyla yükümlülük içeren anlaşma aynı işlevi görmez. Oyundaki kayıt işlemi, gerçek uluslararası hukukta bütün anlaşmalar için tek bir evrensel onay makamı varmış gibi anlatılamaz. [3, 4]

Son sürüm herkes için aynı olmalıdır. Metin değiştiğinde tarih ve sürüm artar; imza sayfası farklı bir gövde metnine eklenmez. Sorumlu, süre ve izleme yöntemi bulunmayan geniş vaatleri görünür kılın. 'Uygun zamanda destek verilecektir' yerine kimin ne sağlayacağı, hangi koşulla başlayacağı ve nasıl kontrol edileceği yazılabilir. Fakat kaynak ve yetki yoksa açıklığı artırmak tek başına uygulanabilirlik sağlamaz.

İyi kayıt, uzun tutanak değildir. Taraflar, konu, alınan karar, açık kalan konu, sorumlu, son tarih, onay durumu ve paylaşım sınırı bulunuyorsa kararın izi korunur. Kişisel notunuz ile ortak onaylı kayıt farklı ise ortak kaydı sessizce değiştirmeyin; maddi hata düzeltmesini yetkili kanaldan isteyin.

Metin durumu	Doğru kamu ifadesi
İlk öneri	Bir seçenek değerlendirilmektedir.
Geçici metin uzlaşması	Taslak, tarafların iç onayına sunulacaktır.
Onay ve gerekli kayıt tamam	Onaylı kapsam, süre ve sorumlular açıklanabilir.
Uygulama bekliyor	Karar alınmıştır; uygulama henüz tamamlanmamıştır.

ŞİMDİ SİZ

'İki ülke bütün sorunları çözdü' başlığını düzeltin: taslakta yalnız 24 saatlik ortak gözlem görüşülmüş, iç onaylar tamamlanmamıştır.

ÖĞRENME BİRİMİ 13

Medya: görünürlük, doğrulama ve güven

Haber merkezleri, oyun dünyasının kamu boyutunu canlandırır. Aynı olayı farklı editoryal önceliklerle ele alabilirler; bu, olgu uydurma veya gerçek dünyada kişi ve kurumlara zarar verme izni değildir. Haber, yorum, taraf iddiası ve resmî senaryo bilgisi ayrılmalıdır. Bir başlık, içeriğin doğruladığından daha kesin bir sonuç söylememelidir. [4]

Sözcünün görevi her soruya cevap yetiştirmek değil, yetkili kamu mesajını doğru sınırla vermektir. 'Bu konuda doğrulanmış bilgi bulunmuyor; yeni resmî bilgi geldiğinde açıklayacağız' bazen en profesyonel cevaptır. Gizli müzakere maddesi, kişisel veri veya henüz onaylanmamış taviz, canlı yayının hızına gerekçe gösterilerek açıklanamaz. Röportajın konusu, süresi, kayıt biçimi ve yayın kanalı önceden öğrenilir.

Medya da ilgili tarafın cevap hakkını ve kaynağın bağlamını gözetir. Hatalı bilgi yayımlandıysa düzeltme kaydı açık yapılır; içerik görünmez biçimde değiştirerek hata izi silinmez. Oyuncuların kişisel görüşü, temsil ettikleri aktörün açıklaması gibi başlıklandırılmamalıdır. Simülasyon içeriği proje dışına aktarılacaksa eğitim kurgusu açıkça belirtilmeli ve uygulamanın yayın usulüne uyulmalıdır.

Karar vericiler haber akışını sadece kendi görünürlüklerini ölçmek için değil, yanlış anlaşılma, kamu taahhüdü ve bilgi boşluğunu görmek için izlemelidir. Yanlış başlık, yeni bir kanıtsız siyasî hamlenin gerekçesi değil, düzeltilecek bir iletişim sorunudur.

Zayıf açıklama	Daha güvenilir açıklama
Anlaşma imzalandı!	Taslak üzerinde çalışılıyor; onay süreci tamamlanmadı.
Bunu herkes biliyor.	Bu iddia henüz bağımsız olarak doğrulanmadı.
Gizli dosyayı paylaşayım.	Yalnız onaylı kamu özetini paylaşabilirim.

ŞİMDİ SİZ

Bir muhabir için doğrulama sorusu, sözcü için 40 kelimelik durum açıklaması ve editör için düzeltilmiş başlık yazın. Üç ürün aynı durum bilgisini korumalı.

ÖĞRENME BİRİMİ 14

Mekânı görev haritası gibi okumak

Bir konferans mekânı yalnız salonlardan oluşmaz. Kayıt ve danışma kimlik ile yönlendirmeyi; heyet odası iç hazırlığı; genel kurul ortak gündemi; görüşme salonu randevulu teması; medya alanı yetkili açıklamayı; destek noktası gerçek teknik ve erişilebilirlik ihtiyaçlarını taşır. Yanlış yere gitmek yalnız gecikme değil, bilgi veya yetki sınırının aşılması da olabilir.

Aşağıdaki şema örnektir; gerçek bina planı, ölçü veya tahliye haritası değildir. Her uygulamada güncel yerleşim, giriş usulü, salon konumu, erişilebilir rota, gerçek acil çıkış ve destek kanalı saha brifinginde teyit edilmelidir. Burada hayalî bir acil çıkış veya yardım telefonu verilmiyor. Gerçek güvenlik planı, yetkili organizatör ve mekân sorumlularından alınır.

Gün başında üç yolculuğu prova edin: girişten görev alanınıza; görev alanından teyitli görüşme salonuna; herhangi bir yerden gerçek destek noktasına. Geçiş süresini ajandaya ekleyin. Bir salonun boş olması, toplantıyı oraya taşıyabileceğiniz anlamına gelmez; kullanım ve erişim yetkisini de kontrol edin. Protokol ve resmî görünüm, insan onurunun, erişilebilirliğin veya sağlık ihtiyacının önüne geçemez.

İşlev haritası 1. Ölçek dışı, kurgusal yerleşim. Bina planı veya tahliye yönlendirmesi olarak kullanılamaz.

ŞİMDİ SİZ

Kendi uygulamanızın gerçek mekân fişine görev alanı, görüşme salonu, kayıt noktası ve doğrulanmış destek kanalı ekleyin. Henüz açıklanmamış konumu 'teyit bekliyor' yazın.

ÖĞRENME BİRİMİ 15

Platformu menü değil iş akışı olarak kullanmak

Platformda bir modülün görünmesi, her işlemin her role açık olduğu veya bir dış hizmetin canlı kurulduğu anlamına gelmez. Rol paneli kimlik, takım ve görev bağlamını; Akademi hazırlığı; mesajlar yetkili iletişimi; toplantı koordinasyonu rezervasyonu; diplomatik belge merkezi metin üretim ve durumunu; haber ağları kamu akışını; arşiv ise geçmiş ve onaylı kaydı destekler. Teknik ayrıntıların kullanılabilirliği dönem provasında sınanır.

Bir işe başlamadan dört soru sorun: Benim rolüm bu işlemi yapabiliyor mu? Kayıt hangi takım ve dönem adına oluşuyor? Kim onaylıyor? Sonuç hangi yetkili kişilere görünüyor? Örneğin özel kalemin toplantı talebi oluşturması, salonun kesin rezerve olduğu anlamına gelmez. Sözcünün açıklama talebi de yayın onayı veya yayın saatinin teyidiyle aynı şey değildir.

Belge üretiminde taslak görünümü, metnin siyasî veya hukukî onayını kanıtlamaz. Mesajın gönderilmiş görünmesi, bütün muhatapların okuduğunu kanıtlamaz. E-postanın ulaşması, paneldeki işlem durumunu değiştirmez; durum ile teslim ayrı kontrol edilir. Hassas bir iç dosya veya toplantı bağlantısı haber kanalına taşınmaz. Erişim sorunu için görev kaydıyla destek isteyin; başkasının hesabını veya parolasını kullanmayın.

Bu yayın sistemde değişiklik yapmadı ve canlı entegrasyon testi yürütmedi. Ekran ayrıntıları değişebileceği için uydurma ekran görüntüsü yerine aşağıdaki iş akışı kullanılıyor. Uygulama öncesi teknik prova, bu akıştaki her kritik geçişin gerçekten çalıştığını göstermelidir.

İş	Doğru ilk durak / kanıt
Görev ve takımımı teyit	Rol paneli / görev kartı.
Görüşme istemek	Rezervasyon talebi / yönetim onay kaydı.
Metin hazırlamak	Belge çalışma alanı / sürüm ve durum.
Kamuya açıklamak	Yetkili sözcü ve yayın usulü / onaylı özet.
Hata bildirmek	Dönemin destek kanalı / kayıt kimliği ve belirti.

ŞİMDİ SİZ

Bir toplantının talep, onay ve erişim bilgisini üç ayrı kutuya yazın. Her kutuda hangi kanıtı görmeden işlem tamam sayılmayacağını belirtin.

ÖĞRENME BİRİMİ 16

Hazırlığın üç katmanı ve prova

Ortak eğitim herkesin aynı oyun dünyasını, usulü ve güvenlik sınırını anlamasını sağlar. Aktör/takım eğitimi temsil edilen yapının karar mimarisini, kaynaklarını ve sınırlarını kurar. Rol eğitimi ise bu bilgiyi belirli bir işe dönüştürür. Bir hukuk müşavirinin ülke dosyasını bilmesi gerekir; fakat metin kontrolü yapabilmesi ayrıca uygulama ister. Bir sözcünün aynı dosyayı bilmesi gerekir; fakat doğru kamu cevabı vermesi farklı yeterliktir.

Bu revizyon kapsamında aktör yollarının 01, 02 ve 03 kodlu dersleri genel çerçeve olarak hazırlanacaktır. 04 kodlu derslerin konuya özgü politikaları, senaryo açıklanana kadar boş kalacaktır. Bu pilot kurgusal vaka kullanır; gerçek ülkelere hazır politika veya güncel taviz listesi üretmez. Ortak ders de bütün aktör ve rol derslerinin yerini almaz.

Hazırlık sonunda ortak dosya, yetki kartı, müzakere matrisi, sürümlü taslaklar ve kamu mesajı birbirini tutmalıdır. Prova bunları çalışma koşullarında sınar: söz alma, zaman işareti, toplantı isteme, belgeye erişme, onay durumunu görme, açıklama yapma ve gerçek destek yolunu kullanma. Kritik hata için sorumlu ve kapanış kanıtı yazılır; sadece 'bakacağız' notu yeterli değildir.

Biggs'in yapıcı hizalama yaklaşımı hedef, öğrenme etkinliği ve değerlendirmeyi aynı beceride buluşturur. Bu nedenle 'koordine eder' hedefi tanım sorusuyla değil, çakışmayı çözülmüş bir ajandayla sınanır. Hazır olmak, içeriği bir kez okumak değil, gerekli işi güvenilir biçimde yapabilmektir. [9]

Katman	Hazırlık kanıtı
Ortak	Kaynak, görev, süreç ve destek fişi.
Aktör / takım	Kaynaklı aktör dosyası ve kabul edilebilir seçenekler.
Rol	Görev ürünü, kontrol listesi ve düzeltilmiş prova.
Birlikte	Aynı son sürüm, açık sorumlu ve hatası kapanmış akış.

ŞİMDİ SİZ

Ekibiniz için üç kritik prova hatası seçin. Her birine hata sahibi, çözüm zamanı ve kapanmış sayılacağı somut test ekleyin.

ÖĞRENME BİRİMİ 17

Karar atölyesi: iki liman, tek teslimat

ANA SORU

Bu dört birimdeki bütün ülke, kuruluş, tarih ve sayılar eğitim kurgusudur; gerçek politika dosyası değildir.

Arven ve Lydora, ortak yardım koridorunun iki tarafını temsil ediyor. Yirmi teslimatın sonraki 24 saat içinde geçmesi hedefleniyor. Yetkili senaryo bülteni 1, ana limanın teknik kesinti nedeniyle ilk altı saat kapalı olduğunu bildiriyor. Alternatif liman kullanılabilir; fakat gözlem ve sevkiyat bilgisi konusunda taraflar anlaşmış değil. Kuruluş ekibi teslimatın ulaştığını raporlamak istiyor. Haber merkezi de gecikmenin nedeni hakkında açıklama bekliyor.

Arven'in görev kartı: işlem hızını korumak, hassas bireysel sevkiyat verisini dışarıya açmamak, kapasite olmadan garanti vermemek. Lydora'nın kartı: teslimatın yerine ulaştığına ilişkin güvenilir ortak kanıt elde etmek, belirsiz bir sözle yetinmemek. Kuruluşun kartı: gözlem için en fazla iki uzman önermek; ilk altı saatte en çok sekiz teslimatı izleyebilmek. Bunlar bağlayıcı gerçek ülke tercihleri değil, bu atölyenin verilen sınırlarıdır.

Takımınızı beş işlevle kurun: karar yetkilisi, bilgi/kapasite kontrolü, metin/usul kontrolü, zaman/kayıt koordinasyonu ve kamu mesajı. Küçük grupta bir kişi iki işlevi destekleyebilir; fakat nihai karar ile kontrol kanıtı ayrı gösterilmelidir. Önce olay ve görev kartlarını okuyun; sonra hangi bilgiyi henüz bilmediğinizi yazın. İlk hedefiniz hızlı bir anlaşma ilanı değil, doğru soru setidir.

Veri kartı	Başlangıç statüsü
Ana liman ilk 6 saat kapalı.	Resmî kurgu bülteninin doğruladığı olgu.
Lydora kesintiyi planladı.	Kaynağı belirsiz iddia; doğrulanmış değil.
İlk 6 saatte 8 teslimat izlenebilir.	Kuruluş görev kartının kapasite sınırı.
20 teslimat 24 saatte hedefleniyor.	Hedef; kesin gerçekleşme garantisi değil.

ŞİMDİ SİZ

Tur 1 için 15 dakika: bilgi sınıflaması, iki netleştirme sorusu ve kaynak-sınır fişi üretin. İddiayı olguya çevirmeyin; kapasiteyi hedefle karıştırmayın.

ÖĞRENME BİRİMİ 18

Tur 2: paketi müzakere etmek

Yeni görev: iki heyetin kurgusal oyun ajandasında görüşmesi 30 dakikadır; sınıf atölyesinde bu görüşmeyi 20 dakikalık sıkıştırılmış prova olarak oynayacaksınız. Programdaki aralık için yönetim onayı bulunduğu varsayılır; siz toplantı onayı üretmeyeceksiniz. Gündem, bireysel sevkiyat ayrıntısı paylaşmadan teslimat kanıtı oluşturmak ve ilk altı saatin gözlem kapasitesini yazmaktır. Özel kalem görüşme sonunda alınan karar ile iç onaya sunulacak öneriyi ayıracaktır.

İki paket hazırlayın. Paket A: ilk altı saat için en çok sekiz teslimat, iki ortak gözlemci ve toplulaştırılmış teslim raporu. Paket B: denetimsiz hızlı geçiş, sonraki ortak doğrulama ve rapor zamanı. Anlaşmama durumunu da yazın: hangi akış durur, hangi gecikme riski kalır ve hangi karar yeniden beklenir? Verilen kartlar Paket B'nin güvenilirliğini daha tartışmalı yapabilir; yine de değerlendirmeniz hangi kaygının karşılandığını ve hangi kanıtın eksik olduğunu söylemelidir.

Bir tarafa fayda sağlayan seçeneğin diğer taraf için otomatik kabul edilebilir olduğunu varsaymayın. Lydora için sonradan doğrulama yetersiz olabilir; Arven için bireysel sevkiyat ayrıntısı kırmızı çizgidir. Ortak gözlem, verinin tamamını paylaşmak anlamına gelmek zorunda değildir. Verilerin kapsamını ve gözlemcinin görevini yazın. Sonra iki tarafın iç onayını isteyin. Kuruluş kapasitesini aşan bir vaat, ortak istekle gerçek olmaz.

Görüşmenin sonunda 'uzlaştık' demek yerine hangi maddede, hangi koşulla, hangi onaya bağlı uzlaşıldığını okuyarak teyit edin. Onaylanmamış maddeyi kamu mesajına kesin sonuç gibi koymayın.

Seçenek	Kazanç / açık risk
A / Sınırlı ortak gözlem	Teslim kanıtı üretir; uzman ve kapasite sınırı açık yazılmalı.
B / Önce geçiş, sonra teyit	Akışı hızlandırabilir; teslim kanıtına ilişkin itiraz sürer.
Anlaşma yok	Yeniden görüşme gerekir; gecikme ve güven sorunu sürer.

ŞİMDİ SİZ

Tur 2 prova süresi 20 dakika: A/B örneklerinden farklı en az bir Paket C ve anlaşmama seçeneği üretin; seçenek matrisi ve geçici görüşme kaydını teslim edin. İki tarafın kabul gerekçesi, iç onay ihtiyacı ve açık kalan uyuşmazlık görünsün.

ÖĞRENME BİRİMİ 19

Tur 3: bilgi değiştiğinde karar da sınanır

Senaryo bülteni 2: kuruluşun ilk altı saatlik ortak gözlem kapasitesi sekizden altı teslimata düşmüştür. Limanın fizikî sevkiyat kapasitesi ayrıca bilinmiyor; gözlem sayısı o kapasite değildir. Haber merkezinde 'İki heyet yirmi teslimatı garanti etti' başlığı görünür. Sizdeki metin yalnız ilk altı saatlik deneme düzenidir; nihai onay da tamamlanmamıştır. İki iş vardır: gözlem sınırını karar dosyasına işlemek ve yanlış kamu kesinliğini düzeltmek.

Eski metni silip aynı sürümle yenisini dolaşıma sokmayın. Değişen sayı, kaynak ve zaman kaydedilir; yeni sürüm iç kontrole girer. İlk pilot için en çok altı teslimat ayrılması, bu altısının gerçekleştiğini kanıtlamaz. Yirmi hedefinin pilot dışında planlanacak bölümü en az on dörttür; fiilî kalan, doğrulanmış teslim sayısına göre hesaplanır. Sonraki değerlendirme zamanı ve yeniden planlama sorumlusu yazılmalıdır; verilmemiş sevkiyat veya gözlem kapasitesini icat etmeyin.

Sözcü, doğrulanmış olayı ve sürecin durumunu ayıran kısa açıklama yapar. Editör hatalı başlığı düzeltme notuyla günceller. Muhabir, hangi bilgiye dayanarak garanti yazıldığını kontrol eder. Bu hata başka heyete suç atmak için kullanılmaz. Takım içinde de 'haber çıktı, o hâlde karar verilmiştir' yorumuna izin verilmez.

Turun sonunda sonuç iki parçalı olabilir: onaylı altı teslimatlık pilot için eylem planı ve kalan hedef için yeniden değerlendirme. Onay sağlanamazsa gerekçeli açık dosya da kabul edilebilir bir öğrenme ürünüdür. Değerlendirme, herhangi bir bedelle anlaşma imzalamayı değil, sürecin tutarlılığını arar.

Değişiklik	Yapılması gereken
Gözlem kapasitesi 8 -> 6	Kaynaklı yeni sürüm; sevkiyat kapasitesi ayrıca bilinmiyor.
Garanti başlığı	Onaylı kapsamı aşan iddiayı açık düzeltme.
Pilot dışındaki en az 14	Plan paylaştırmasıdır; gerçekleşmiş teslim sayısı değildir.
Onay yoksa	Taslak/açık dosya olarak tut; uygulanmış gibi gösterme.

ŞİMDİ SİZ

Tur 3 için 15 dakika: yeni karar kaydı, 50 kelimelik durum açıklaması ve bir düzeltme başlığı üretin. Üç üründe sayı, süre, onay ve belirsizlik aynı olsun.

ÖĞRENME BİRİMİ 20

Açıklamalı örnek: iyi bir karar kaydı

Aşağıdaki kayıt bir çözüm örneğidir; atölyedeki tek doğru tercih değildir. Varsayımı açık: iki taraf altı teslimatlık pilotu iç onaydan geçirmiş, dönem usulünün gerektirdiği kayıt tamamlanmıştır. Bu kanıtlar yoksa aynı metin 'onaylı' değil 'taslak' durumunda tutulur. Sürüme yazılan sayı, en güncel resmî bültenden gelir.

Kaydın güçlü yanı bir büyük başarı cümlesi kurması değil, sınırlarını gösterip işi devredebilmesidir. Kim, neyi, ne zamana kadar ve hangi kanıtla yapacak bellidir. Kalan hedef için uydurma kesinlik yoktur. Kamu özeti gizli bireysel veri içermeden aynı durumu söyler. Hukuk kontrolü ve siyasî onay, son metinle aynı dosyada referanslanır.

Bir kararın ölçülebilir olması her zaman sayısallaştırılması demek değildir. 'Toplu rapor, tarafların aynı teslimat sayısını görmesini sağlar' gibi bir doğrulama ölçütü de kullanılabilir. Sayı koyduğunuzda ise neyin sayıldığı ve hangi zaman aralığından söz edildiği açık olmalıdır. Altı saatlik kapasiteyi 24 saatlik garantiye çevirmek bu örnekteki temel hatadır.

Alan	Örnek içerik
Kimlik ve durum	K-03 / v2 / onaylı pilot - örnek varsayım.
Amaç ve kapsam	İlk 6 saatte en çok 6 teslimat için ortak gözlem; bireysel sevkiyat ayrıntısı paylaşılmayacak.
Sorumlu / araç	Tarafların görevli ekipleri + kuruluşun iki gözlemcisi; toplulaştırılmış rapor.
Kontrol	Altıncı saatte fiilî teslim sayısı ve aksaklık raporu ortak incelenecek.
Açık iş	Pilot dışındaki en az 14 teslimatın planı; fiilî kalan, doğrulanmış teslim sayısına göre yeniden hesaplanacak.
Kamu özeti	Sınırlı pilot onaylandı; 24 saatlik hedefin tamamı garanti edilmedi.

ŞİMDİ SİZ

Örnek kaydı kendi seçenek matrisinizle karşılaştırın. Farklı bir tercih yaptıysanız aynı alanları doldurun; gerekçenizi, kapasiteyi ve onay durumunu görünür tutun.

ÖĞRENME BİRİMİ 21

Ölçmek: ürün, süreç ve yeni duruma aktarım

Bu pilot için aşağıdaki ölçütler eğitmen önerisidir; onaylanmış bir sertifikasyon standardı değildir. Öğrenme hedeflerinin karşılığı somut üründe aranır. İyi bir konuşma, kaynaksız karar dosyasını telafi etmez. Dosya çok düzenli olsa da katılımcı değişen bilgiye uyarlayamıyorsa yeterlik henüz tam değildir.

Önce ilk ürününüzü saklayın, sonra geri bildirimle ikinci sürümü üretin. Düzeltmede yalnız sonucu değil, neden değiştiğini yazın. Eğitmen aynı beceriyi yeni küçük bir olayla tekrar sınar: bu kez başka bir kapasite veya farklı bir bilgi belirsizliği olabilir. Amaç örnek cevabı ezberlemeniz değil, karar yöntemini taşıyabilmenizdir. [9]

Kritik geçişler ayrıca kontrol edilir: doğrulanmamış iddiayı olgu gibi yayımlamak, onaysız taslağı kesin anlaşma ilan etmek, gerçek kişisel veriyi paylaşmak veya gerçek güvenlik ihtiyacını rol tartışmasına çevirmek tekrar çalışma gerektirir. Bu hatalar, güzel tasarım veya yüksek model değeriyle örtülemez.

Ölçüt	Gözlenecek yeterlik
Kaynak ve temsil	Olgu/iddia/yorum ayrımı; bilgi tarihi; kaynaklı aktör tutumu.
Seçenek kalitesi	En az iki seçenek ve anlaşmama durumu; kapasite ve kısıt gerekçesi.
Yetki ve koordinasyon	Onay sahibi, durum ve devir açık; tek son sürüm korunmuş.
Ürün tutarlılığı	Karar, kamu mesajı ve takip aynı sayı/süre/durumu gösteriyor.
Çözümleme	Değişen bilgiyi kanıtla açıklayıp yeni duruma yöntemi taşıyor.

ŞİMDİ SİZ

Her ölçüte 0 (yok), 1 (kısmen), 2 (tutarlı kanıt) verin. Pilot geçiş önerisi: her ölçütte en az 1, toplam en az 8/10 ve kritik hata yok. Eksik ölçüt için somut düzeltme işi yazın.

ÖĞRENME BİRİMİ 22

Transfer: örnek cevapsız yeni bir durum

Yeni kart: Kuruluş iki gözlemci sağlayamıyor; ancak tarafların doğrulanmış toplu kayıtlarına erişebileceğini bildiriyor. Fizikî sevkiyat kapasitesi yine açıklanmamıştır. İlk üç turun hazır cevabını kopyalamadan çalışın. Bu bilgi hangi varsayımı geçersiz kıldı? Hangi teyidi bekler, hangi yeni seçeneği değerlendirirsiniz?

Yedi dakika içinde yeni durum kaydı, koşullu seçenek ve kamu özeti yazın. Sayı uydurmayın. Gözlemcinin yokluğu, doğrulamanın başka yolla mümkün olduğunu kanıtlamaz; toplu kaydın güvenilirliği, erişim yetkisi ve tarafların kabulü ayrıca gerekir. Çözümde anlaşma, ek bilgi bekleme veya gerekçeli ret bulunabilir. Eğitmen sizin tercihinizi değil, bilgi-yetki-kapasite bağını açık kurup kurmadığınızı değerlendirir.

Ölçüt	0 / Yok	1 / Kısmen	2 / Tutarlı kanıt
Kaynak	İddiayı olgu yapar; tarih ve katman yok.	Kaynak adı var; yorum ve bilgi sınırı karışık.	İddia, tarih, katman ve belirsizlik ayrı; karar sınırı açık.
Seçenek	Tek slogan; kapasite icat eder.	İki seçenek var; alternatif veya kısıt eksik.	Yeni paket ve anlaşmama seçeneği; kaynak, karşılık ve risk gerekçeli.

ŞİMDİ SİZ

Düzeltme örneği: 'Rapor alırız' 1 düzeyindedir. Kimden, hangi yetkiyle, hangi doğrulama ölçütüyle alınacağını ve bilinmeyeni eklemek 2'ye geçiş kanıtı olabilir. İlk ve düzeltilmiş ürününüzü birlikte saklayın.

ÖĞRENME BİRİMİ 23

Çözümleme: ne oldu, neden oldu, ne değişecek?

Oyun bittiğinde ilk soru 'kim kazandı?' olmak zorunda değildir. Önce olay dizisini yeniden kurun: hangi bilgi geldi, kim nasıl yorumladı, hangi seçenek seçildi, ne uygulandı ve hangi beklenmedik sonuç oluştu? Kişiye niyet atfetmeden ürün ve davranış kanıtını konuşun. 'Bizi dinlemediler' yerine hangi sorunun yanıtsız kaldığını ve kayda nasıl girdiğini gösterin.

Sonra mekanizmayı açıklayın. Kaynak sınırı mı sonucu daralttı, iç onay mı gecikti, yanlış başlık mı kamu baskısı yarattı, yoksa belirsiz görev devri mi aynı işin iki kez yapılmasına yol açtı? Aynı sonucu doğurabilecek başka açıklamaları da düşünün. Bir tek deneyim, bütün diplomatik süreçler için genel yasa vermez. Öğrendiğiniz şeyin hangi koşulda geçerli olduğunu söyleyin.

Son aşama yeniden tasarımdır. Bir sonraki turda yalnız 'daha dikkatli olacağız' demeyin. 'Taslak başlıkları paylaşmadan önce durum etiketi kontrol edilecek; kontrol sahibi sözcü; kanıt onay kaydı' gibi sınanabilir bir değişiklik yazın. Kişisel, takım ve organizasyon düzeyindeki değişiklikleri ayrı tutun. Takımın yapabileceği işi yönetimden; yönetimin düzeltmesi gereken sistemi bir oyuncudan beklemeyin.

Memnuniyet ile öğrenmeyi de ayırın. Keyif almak değerlidir; ancak yeterlik kanıtı ayrıca gerekir. Kendinize şu soruyu sorun: Aynı görevi yarın farklı bilgiyle, örnek cevaba bakmadan yapabilir miyim? Bu kitabın amacı güzel bir etkinlik hatırlamanız kadar, daha güvenilir çalışmayı öğrenmenizdir.

Katman	Kısa çözümleme sorusu
Olay	Ne oldu? Hangi ürün veya kayıt bunu gösteriyor?
Mekanizma	Hangi bilgi, yetki veya kapasite bağı sonucu etkiledi?
Karşı olasılık	Farklı ne yapsaydık sonuç nasıl değişebilirdi?
Devir	Bir sonraki uygulama için kim neyi değiştirecek?

ŞİMDİ SİZ

150 kelimelik bireysel çözümleme yazın: bir güçlü işlem, bir hatalı varsayım, bir kanıt ve bir sonraki uygulama için tek sınanabilir değişiklik.

ÖĞRENME BİRİMİ 24

Yanınıza alacağınız görev çantası

Ortak eğitimin çıktısı tek bir dosya yığını değildir. İşlerken geri dönebileceğiniz kısa ve güvenilir bir görev çantasıdır: dönem giriş fişi, görev/yetki kartı, kaynak-sınır fişi, seçenek matrisi, karar-eylem kaydı ve kamu durumu özeti. Bunların son sürümü yetkili ortak alanda tutulur; kişisel cihazdaki kopya tek doğruluk kaynağı olmaz.

Gerçek acil durum veya mahremiyet ihlali için oyun rolünüzün dışında destek isteyebilirsiniz. Sağlık, güvenlik, taciz ve erişilebilirlik ihtiyacı oyun içi pazarlık konusu değildir. Gerçek destek kanalı ve mekân bilgisi uygulayıcı ekip tarafından doğrulanmalıdır. Teyit edilmiş teknik arıza da taktik suçlama yerine kayıtlı destek işlemiyle ele alınır.

Bu pilot bütün müfredatı tamamlamaz. Ortak derslerin devamı daha ayrıntılı usul, etik, platform ve hazırlık eğitimleriyle; aktör yolları genel çerçevelerle; rol yolları ayrı görev ürünleriyle geliştirilecektir. Senaryoya bağlı 04 kodlu aktör dersi, konu belirlenmeden doldurulmayacaktır. İki pilotun onayı önce eğitim ve tasarım standardını belirleyecektir.

Araç	Asgari alanlar
Dönem fişi	Organizatör, resmî kanal, bilgi tarihi, onaylı kural, destek.
Görev kartı	Yapabilirim / onay ister / yapamam / yedek sorumlu.
Kaynak fişi	İddia, kaynak, tarih, katman, güven, bilinmeyen.
Seçenek matrisi	Amaç, kapasite, kısıt, karşılık, alternatif, risk.
Karar kaydı	Durum, sürüm, sorumlu, süre, onay, izleme, gizlilik.
Kamu özeti	Doğrulanmış olay, onaylı kapsam, belirsizlik, sonraki teyit.

ŞİMDİ SİZ

Görev çantanızı bir başka gruba devredin. Sözlü açıklamanız olmadan son durumu doğru anlayabiliyorlarsa ürünleriniz işlev görüyordur. Anlayamıyorlarsa hangi alanın eksik olduğunu birlikte bulun.

KAYNAK VE ŞEFFAFLIK

Neye dayanıyor, neyi iddia etmiyor?

[1] Proje tarihçesi ve ilk deneyim katkı kaydı

Yerel proje arşivindeki tarihçe, afiş etiketleri ve katkı kayıtları karşılaştırıldı. 13.05.2015 ilk deneyim; 25.04.2018 bağımsız proje uygulaması. V. Zirve planlanmış, deprem sonrası ertelenmiştir. Tarihçe güncel dönem kararı yerine kullanılmaz.

Kaynağı aç

[2] DZC002-20261001, Bilgilendirme Beyanatı

Sahibin 01.10.2026 tarihli iki sayfalık kamu açıklaması birincil kaynak olarak okundu. Yeni dönem danışmanlık ve şartlara/mutabakata bağlı platform kullanımıdır. Bağlantı kamuya yönelik açıklama yüzeyidir.

Kaynağı aç

[3] DZB001-201031, Diplomasi Zirvesi Projesinin İşleyişine İlişkin Yönerge

2020 tarihli proje arşiv belgesi; roller, program, diplomasi araları ve kayıt kültürü için tarihsel referans. Dönemsel takım sayıları, süreleri ve kurulları evrensel güncel kural sayılmadı.

[4] ORT-KLV-0006 v1.0 ve 2026 sistem tasarım kaynakları

15.07.2026 katılımcı uygulama rehberi taslağı; ayrıca Akademi, sistem haritası ve rol tanımları. Katalog bu rehberi kurulca kabul edilene kadar bağlayıcı olmayan taslak olarak işaretler. Platform iş akışı incelendi; canlı sistem/entegrasyon testi yapılmadı.

[5] Asal, V. ve Blake, E. L. (2006). Creating Simulations for Political Science Education. 2(1), 1-18

Amaç, yapı ve sınırlılıkları birlikte ele alan simülasyon tasarım çerçevesi. Çalışma bu projenin öğrenme etkisini kanıtlıyor diye kullanılmadı.

Kaynağı aç

[6] United Nations, Delegate Preparation

Aktör, konu ve muhatap politikası araştırması için resmî öğretim kaynağı. UN usulleri bu projeye otomatik taşınmadı.

Kaynağı aç

[7] United Nations, Fundamentals of Negotiation

Ortak çıkar ve anlaşmama durumuyla karşılaştırma için kavramsal referans. Kurgusal paketler bu yayın için özgün eğitim örnekleridir.

Kaynağı aç

[8] Putnam, R. D. (1988). Diplomacy and domestic politics: the logic of two-level games. International Organization, 42(3), 427-460

Dış müzakere ile iç kabul bağlantısı için kavramsal mercek. Heyet içi akışa uyarlama analojidir; gerçek devlet onayının tam modeli değildir.

Kaynağı aç

[9] Biggs, J. (1996). Enhancing teaching through constructive alignment. Higher Education, 32, 347-364

Öğrenme hedefi, etkinlik ve değerlendirmeyi hizalama yaklaşımı. Buradaki rubrik ve geçiş eşiği eğitmen önerisidir; ampirik olarak doğrulanmış sertifikasyon standardı değildir.

Kaynağı aç

Kaynakların kullanım sınırı

Gerçek proje tarihi, kamu açıklaması ve eğitim kurgusu ayrı etiketlendi. Arven, Lydora, liman vakası, sayısal kapasiteler ve işlev haritası bu pilot için kurgusaldır.

29.09.2026 kararının atıf yaptığı 10 Eylül raporu ve 26 Eylül görüşünün ek metinleri elde yoktur; bunların içeriği tahmin edilmedi. Güncel model için 01.10.2026 kamu beyanatı esas alındı.

Eski uygulamaların onay yöntemleri, takım sayıları ve süreleri değişmiştir. Güncel kuralın geçerliliği yetkili uygulayıcı ekipçe teyit edilir. Hiçbir dış kaynak projeye otomatik hukukî yetki veya UN konferans usulü vermez.

Fotoğraflar gerçek proje arşivinden alınmıştır; belirtilmeyen çekim tarihleri tahmin edilmedi. İşlev şeması gerçek mekân veya tahliye planı değildir. Yeni rol politikaları ve aktör 04 içerikleri yazılmadı.

Bu yayın yalnız yerel inceleme nüshasıdır. Siteye, Drive'a veya başka bir dış platforma yüklenmemiştir.